

УДК 63.35.55.00.00.

УРОЖАЙНІСТЬ МОРОЗО- ТА МІЛЬДЬЮСТІЙКИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ

**Ю.О.КАСАТКІН – к.с.-г.н., доцент,
Н.А.МАКУХА – асистент**

Головний показник ефективності впровадження нових сортів винограду в виробництво – урожайність. Необхідно відмітити, що це комплексний показник, на прояв якого значний вплив спричиняли довжина річного приросту, площа листової поверхні, стійкість до умов зовнішнього середовища і хворобам.

Середня врожайність за два роки досліджень, які проводились в агрофірмі радгосп-заводу "Білозерський", коливались в межах 35,8-96,4 ц/га, що можна пояснити великою кількістю пошкоджених вічків від несприятливих умов перезимівлі.

В наших дослідях урожайність в більшій мірі залежала від генетичних властивостей з тенденцією її зростання у пізньостиглих сортів.

Таблиця 1 – Стійкість морозо- та мільдьюстійких сортів винограду

Назва сорту	Урожайність, ц/га			
	1997 р	1998 р	середнє	±до стандарту
Сухомлинський білий, стандарт	75,6	61,2	68,4	–
Восторг	75,5	63,3	69,4	+1,0
Молдова	63,0	35,8	49,7	-18,7
Сухорученський	89,9	69,5	79,6	+11,2
Страшенський	94,6	66,1	80,4	+12,0

Самою вищою врожайністю характеризується сорт Сурученський – в середньому з два роки 80,4 ц/га. Можливо, в цих ґрунтово-кліматичних умовах сорт найбільш повно реалізує свій потенціал. Показник урожайності у сортів Страшенський, Восторг за роки проведення дослідів знаходились на одному рівні і перевищували стандартний сорт на 11-12 ц/га.

Продуктивність винограду корелює з коефіцієнтом плодоношення пагона, який характеризується середнім числом грон на плодовий пагон і коливається в межах 1,3-1,9.

Продуктивність сортів коливалась у межах 4,0-6,4 кг на кущ і становила у сортів Молдова – 4,0 кг, Страшенський і Сурученський – 6,4 кг, Восторг і Сухоліманський білий 5,6 кг. Середня маса грон

у сортів Сухолиманський білий – 140 г, Страшенський – 550 г Восторг – 350 г, Молдова, – 250 г, Сурученський – 270 г.

Таблиця 2 – Структура продуктивності і мільдюстійких сортів винограду

Назва сорту	Кількість грон на кущах, шт.	Коефіцієнт плодоносних пагонів	Середня маса грони, г	Продуктивність куща, кг
Сухомлинський білий, стандарт	39	1,6	140	5,5
Восторг	16	1,3	350	5,6
Молдова	16	1,7	250	4,0
Сурученський	24	1,9	270	6,4
Страшенський	12	1,8	550	6,4

Зимостійкість винограду в більшості залежала від метеорологічних умов періоду вегетації, а також від ступеню пошкодження шкідниками та хворобами, часом скінчення росту пагонів, їх визрівання, накопичення пластичних речовин, характеру гартування рослин в осінній період, глибини покою і, особливо, генетичними властивостями сорту.

Для успішної перезимівлі виноградні рослини повинні вступити в стан покою і пройти гартування. Гартування проходить у дві фази:

– перша проходить при низьких, але позитивних температурах і забезпечує накопичення цукру та інших сполук, які являються енергетичним матеріалом і зберігають клітину від пошкодження морозами;

– друга проходить при невеликих мінусових температурах.

Для загартування в першу фазу оптимальна температура 0 + 2°C тривалістю 14-днів. Найбільш сприятливі умови для другої фази складаються при температурах від –1, до +16°C в продовж 12-16 днів. Взимку бруньки, пагони, тканини винограду, які пройшли гартування, можуть витримувати морози від 15-17°C до 35-40°C в залежності і морозостійкості сорту і умов вирощування.

Аналізуючи стійкість досліджених сортів до несприятливих умов перезимовки, і встановили, що відсоток перезимуваних вічків найбільший у сорта Восторг – 96%. Сорт Сурученський білий, Сухолиманський ушкоджувались на рівні 79-84%. Найбільш ушкоджень несприятливими умовами перезимівлі виявлено у сорта Молдова – 51,4 загиблих вічків.

Таблиця 3 – Стійкість сортів винограду до несприятливих умов

Назва сорту	Відсоток перезимуваних вічок			Ступінь пошкоджених листків мільдю		
	1997 р	1998 р	середнє	1997 р	1998 р	середнє
Сухомлинський білий, стандарт	99,7	75,2	87,4	49,5	40,9	45,2
Восторг	100,0	90,1	96,0	5,7	2,1	3,9
Молдова	17,4	15,3	51,4	6,7	4,5	5,6
Сухорученський	94,6	65,1	79,8	8,9	6,9	7,9
Страшенський	89,5	54,3	71,9	7,8	5,2	6,5

В більшості зон вирощування винограду мільдю найбільш шкідливе захворювання в боротьбі з яким щорічно проводяться багаторазові хімічні обробки, які здорожують культуру винограду, а також забруднюють навколишнє середовище великою кількістю пестицидів. Стійкість сортів була різною. Найменше ушкоджувалось листя у сорту Восторг – в середньому за два роки зафіксовано 3,9%. Сорт Молдова займає друге місце стійкості до мільдю – 5,6%, Страшенський і Сурученський ушкоджувались на рівні 6,5-17,9%. Самий нестійкий до ушкодження мільдю виявився сорт Сухоліманський білий.

Для підвищення стійкості виноградної лози до низьких температур незалежно в морозостійкості сорту необхідно:

- видалити всі слабкі недозрілі пагони;
- проводити нормування урожаю після цвітіння;
- в період вегетації провести чеканку пагонів для прискорення їх визрівання;
- на належному рівні підтримувати заходи від шкідників та хвороб;
- восени після збирання урожаю провести вологозарядкові поливи.

УДК 633.16: 631.5 : 632.4

ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА РОЗВИТОК КОРЕНЕВИХ ГНИЛІВ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ

Р.М.ЛОХОНЯ – к.б.н., доцент

Серед хвороб ярого ячменю в умовах степової зони півдня України однією з шкідливих є коренева гниль.

Хвороба проявляється в нашій зоні щорічно в різній мірі і залежить від запасу інфекції та гідротермічного режиму.